स्वनुष्ठिताः शोभनेनपुरुषेणसम्यगनुष्ठिताः विधिवद्गुणाःयेसामादयः विधिवत्अनुष्ठिताःसंतोगुणाःहितायभवंति अन्यथाविपरीताय यथोक्तमभियुक्तैः चतुर्थोपायसाध्येतुरिपौसांत्वमपक्रियेति यद्वासामादयोऽवश्यमनुष्ठेयाःयतोराज्ञांगुणाःसंधिविग्रहयानासनद्वैधीभावसंश्रयाःविधिवदग्निहोत्रादिविधिवदवश्यानुष्ठेयाः तदकरणेस्वराष्ट्रभंगादिनाजातेनप्रजापीडनेनराज्ञांदोषोत्पत्तिः ॥६१॥ मूलंस्वराज्यं दृढप्रत्ययिभिःशूरैरधिष्ठितंसत्दृढंपरानभिभाव्यंकृत्वा ॥ ६२ ॥ अष्टांगसंयुक्ता रथानागाहयायोधाःपत्तयःकर्मकारकाः चारादैशिकमुख्याश्चध्वजिन्यष्टांगिकामता चतुर्विधबला मौलमैत्रभृत्याटविकैर्बलैर्युक्ता बलमुख्यैःसेनापतिभिःप्रतिवर्धिनीप्रातिकूल्येनछेदिनी ॥ ६३ ॥ लवःसस्यछेदनकालः मुष्टिःसस्यानांगोपनकालः दुर्भिक्षमितियावत् लूञ्छेदनेमुषस्तेयेआभ्यांअधिकरणेघक्तिनौ परराष्ट्रेक्षेत्रस्थेषुसस्येषुसुखलब्धान्नैर्दुर्भिक्षेचराजकुललब्धभक्तोपजीविभिर्निरन्नताक्रांताःशत्रवःसुखंजेयाइत्यर्थः ॥ ६४ ॥ स्वपरराष्ट्रेषु स्वेतिदृष्टांतार्थं स्वराष्ट्रेइवपरराष्ट्रेप्रविष्टाःबहवःअधिकृताःस्थानेस्थानेस्थिताःस्थानपत्या

कच्चित्तेयास्यतःशत्रून्पूर्वंयांतिस्वनुष्ठिताः॥ सामदानंचभेदश्चदंडश्चविधिवद्गुणाः ॥ ६१ ॥ कच्चिद्बलंदृढंकृत्वापरान्यासिविशांपते ॥ तांश्चविक्रमसेजेतुंजित्वाचपरिरक्षसि॥ ६२ ॥ कच्चिदष्टांगसंयुक्ताचतुर्विधबलाचमूः॥ बलमुख्यैःसुनीतातेद्विषतांप्रतिवर्धिनी ॥ ६३ ॥ कच्चिल्लवंचमुष्टिंचपरराष्ट्रेपरंतप ॥ अविहायमहाराजनिहंसिसमरेरिपून् ॥ ६४ ॥ कच्चित्स्वपरराष्ट्रेषुबहवोधिकृतास्तव ॥ अर्थान्समधितिष्ठंतिरक्षंतिचपरस्परं ॥ ६५ ॥ कच्चिदभ्यवहार्याणिगात्रसंस्पर्शनानिच ॥ ग्रेयाणिचमहाराजरक्षंत्यनुमतास्तव ॥ ६६ ॥ कच्चित्कोशश्चकोष्ठंचवाहनंद्वारमायुधं ॥ आयश्चकृतकल्याणैस्तवभक्तैरनुष्ठितः ॥ ६७ ॥ कच्चिदाभ्यंतरेभ्यश्चबाह्येभ्यश्चविशांपते ॥ रक्षस्यात्मानमेवाग्रेतांश्चस्वेभ्योमिथश्चतान् ॥ ६८ ॥ कच्चिन्नपानेद्यूतेवाक्रीडासुप्रमदासुच ॥ प्रतिजानंतिपूर्वाह्णेव्ययंव्यसनजंतव ॥ ६९ ॥ कच्चिदायस्यचार्द्धेनचतुर्भागेनवापुनः ॥ पादभागैस्त्रिभिर्वापिव्ययःसंशुद्ध्यतेतव ॥ ७० ॥ कच्चिज्ज्ञातीन्गुरून्वृद्धान्वणिजःशिल्पिनःश्रितान् ॥ अभीक्ष्णमनुगृह्णासिधनधान्येनदुर्गतान् ॥ ७१ ॥

दयोऽर्थान्प्रयोजनानिप्रजावशीकरणकरग्रहणादीनिरक्षंतिचपरस्परंसंभूयपरकीयमागतंसेनापत्यादिकंअभिभूयराष्ट्रंस्वीयांश्चरक्षंतीत्यर्थः ॥६५॥ अभ्यवहार्याणिभक्ष्याणि गात्रसंस्पर्शनानिवस्त्राणि संघर्षणानीतिपाठेचंदनागुरुकुंकुमकस्तूरिकादीनि ग्रेयाणिउत्तमधूपादीनि अनुमताःविश्वस्ताः तवत्वदर्थंरक्षंतिनतुदेशांतरोत्पन्नानितानिस्वयमेवस्वीकुर्वंतीत्यर्थः ॥ ६६ ॥ कोशोधनगृहं कोष्ठंधान्यस्थानं ॥ ६७ ॥ आभ्यंतरेभ्यःसूदादिभ्यः बाह्येभ्यःसेनापत्यादिभ्यः तानुभयान्स्वेभ्यःपुत्रामात्यादिभ्यः तानपिमिथःपुत्रममात्यादमात्यंचपुत्राद्रक्षसि॥ ६८ ॥ कच्चिन्नेति पानादिव्यसनजंव्ययंतवपूर्वाह्णेधर्माचरणकालेभृत्याःनप्रतिजानंतिनावेदयंति आवेदनेहितदानीमागताःशिष्टाःपुरोहितादयःपानादिदुर्व्यसनासक्तंत्वांज्ञात्वात्यजेयुरितिभावः ॥६९॥ सुभिक्षसाम्यदुर्भिक्षेषुआयस्यपादेनपादाभ्यांत्रिभिःपादैर्वाव्ययःसंशुध्यतेपूर्यते सर्वथापिकोशवद्भिःकार्येतिभावः ॥ ७० ॥ दुर्गतान्दरिद्रान् ॥ ७१ ॥

Digitized by Google